

Związek Studentów Niemieckich świętował 20-lecie działalności

STR. IV

Zebranie roczne Związku Niemieckich Stowarzyszeń uchwalilo trzy rezolucje

STR. II-III

Mniejszość zadała pytania, partie milczą

STR. III

MAJ 2023

REDAKCJA:
KRZYSZTOF OGIOŁDA

HEIMAT

MAŁA OJCZYZNA

PARTNERZY
DODATKU

Związek Niemieckich Stowarzyszeń
Społeczno-Kulturalnych w Polsce
ul. Stowackiego 10, 45-364 Opole

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne
Niemców na Śląsku Opolskim
ul. Konopnickiej 6, 45-004 Opole

Dom Współpracy
Polsko-Niemieckiej
ul. 1 Maja 13/2, 45-068 Opole

Bez języka nie ma przyszłości

Przewodniczący VdG Rafał Bartek podczas zebrania rocznego Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce apelował o pielęgnowanie języka niemieckiego i o dobre projekty.

Miniony rok został przyćmiony przez ciągłą dyskryminację 55 tysięcy dzieci mniejszości niemieckiej - mówił. (...) - Rozczarowujące jest zachowanie Komisji Europejskiej, która nie zajęła się sprawą tych młodych obywateli UE, którym ograniczono prawo do nauki niemieckiego jako języka mniejszości.

- Ale nie możemy się poddawać, a zachowanie wielu burmistrzów w województwie opolskim, a także w niektórych częściach województwa śląskiego jest zachęcające! Burmistrzowie ci odpowiedzieli bowiem na prośby członków MN, czyli własnych wyborców, i dodali pieniędzy na lekcje niemieckiego. Jak długo będą to robić, zależy od nas i naszej aktywności - podkreślił. (...) - Musimy walczyć o język niemiecki za wszelką cenę i nie możemy tracić ducha w tej sprawie, bo bez języka niemieckiego nie będzie przyszłości dla mniejszości niemieckiej.

Wystąpienia przewodniczącego VdG wysłuchali delegaci zebrani w auli Domu Pielgrzyma na Górze św. Anny

Lider VdG mówił też o finansach: - Jesteśmy wdzięczni niemieckiemu rządowi za wsparcie nas w tak trudnym czasie dodatkowymi funduszami w wysokości 5 milionów euro. Musimy jednak mieć świadomość, że są to fundusze projektowe! Oznacza to, że powinniśmy przygotować bardzo konkretne, dobrze uzasadnione projekty. (...) Niektórzy myślą, że decy-

zje o projektach podejmowane są w biurze VdG. A tak nie jest. Jesteśmy tylko mediatorem, koordynatorem na drodze do Federalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, gdzie podejmowane są decyzje. Dlatego prosimy, nie gniewajcie się na nas, jeśli będziemy musieli odrzucić ten czy inny projekt lub odesłać go do poprawki. Nie kryje się za tym zła wola, musimy wspólnie

znaleźć sposób, aby jeden lub drugi projekt kwalifikował się do finansowania.

Mocno uderzyła w nas prawie czterdziestoprocentowa redukcja środków na projekty z niemieckiego MSZ, które docierają do naszych organizacji za pośrednictwem

konsulatów w Gdańsku i Opolu. (...) Jesteśmy również zaniepokojeni faktem, że "pula dla mniejszości" w polskim MSW nie została zwiększona pomimo wysokiej inflacji. Ale jeszcze bardziej niepokoi nas rosnący brak dialogu z mniejszościami ze strony polskiego rządu. Zrezygnowaliśmy z zasiadania w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości, ponieważ dialog „na poziomie oczu” nie

jest możliwy w obliczu ciągłej dyskryminacji. (...)

10 września 2022 r. świętowaliśmy 7. Festiwal Kultury Mniejszości Niemieckiej w Hali Stulecia we Wrocławiu. Tysiące ludzi, którzy wzięli w nim udział, są dla nas wszystkich najlepszym dowodem na to, że nigdy nie wolno rezygnować z własnej kultury i języka, ponieważ jest to nie tylko skarb dnia wczorajszego, ale przede wszystkim skarb jutra, który musimy pielęgnować i chronić w teraźniejszości. (...)

11 września 2022 r. w Opolu miało miejsce kolejne ważne wydarzenie dla nas, Niemców w Polsce - otwarcie Centrum Dokumentacyjno-Wystawienniczego. Małe centrum już teraz robi wielką różnicę. Ponieważ nasza historia jest tam prezentowana w sposób otwarty i dostępny dla różnych grup wiekowych, a tym samym wnosi wielki wkład w porozumienie między Niemcami i Polakami, zwłaszcza teraz, w bardzo napiętych politycznie czasach.

Ohne Sprache keine Zukunft

Vorsitzender des VdG Rafał Bartek apelirte bei der Jahresversammlung des Verbandes der sozial-kulturellen Gesellschaften der Deutschen in Polen um Pflege der deutschen Sprache und gute Projekte.

Leider stand das vergangene Jahr voll im Schatten der andauernden Diskriminierung der 55 Tsd. Kinder der deutschen Minderheit - sagte Bartek. (...) - Das was enttäuschend zu beurteilen ist, ist bisher das Verhalten der Europäischen Kommission, die sich der Sache, diese jungen EU Bürger nicht angenommen hatte. Wir dürfen aber nicht aufgeben und gerade das Verhalten von vie-

len Bürgermeistern in der Opolner Woiwodschaft aber auch teilweise in der Woiwodschaft Schlesien macht Mut! Denn diese Bürgermeister haben auf die Bitten der Mitglieder der deutschen Minderheit, also der eigenen Wähler reagiert und Deutschstunden aus kommunalen Mitteln finanziert. Wie lange sie es aber tun werden hängt auch hier von uns und unserer Aktivität ab - beteuerte Bartek. - Wir müssen immer wieder aufs Neue nachfragen, darüber sprechen. Wir müssen um jeden Preis für die deutsche Sprache kämpfen und dürfen bei diesem Thema nicht den Mut verlieren, denn ohne die deutsche Sprache wird es die

Zukunft der deutschen Minderheit nicht geben.

Der Vorsitzende des VdG sprach auch die Finanzen an: „Wir sind der deutschen Bundesregierung dankbar, dass sie uns in der so schwierigen Zeit mit zusätzlichen Fördermitteln in Höhe von 5. Millionen Euro unterstützt. Wir müssen uns aber bewusst sein, dass diese zusätzlichen Mitteln letzten Endes Projektmittel sind! Dieses bedeutet, dass man ganz konkrete, gut begründete Projekte vorbereiten muss. (...) Manche sind wohl der Meinung, dass die Entscheidung bezüglich der Projekte im VdG Büro getroffen wird. Dieses ist aber nicht der Fall. Wir sind nur der Vermittler,

der Koordinator auf dem Weg zum Bundesministerium des Innern, wo die Entscheidungen über die Projekte getroffen werden. Deshalb nehmen Sie es uns nicht übel, wenn wir das eine oder andere Projekt ablehnen, bzw. zur Korrektur zurück schicken müssen. Es steckt wirklich kein böser Wille dahinter, es ist nur damit begründet, dass wir gemeinsam einen Weg suchen müssen um das eine oder andere Projekt förderfähig zu machen.

Gleichzeitig haben uns die fast 40% Kürzungen der Projektmittel des Auswärtigen Amtes, die unsere Organisationen durch die Konsulate in Danzig und Opoln erreichen, stark getroffen.

Auch die Tatsache, dass der „Minderheitentopf“ in polnischen Innenministerium trotz hoher Inflation nicht erhöht wurde macht uns Sorgen. Noch mehr Sorgen macht uns aber der immer mehr fehlende Dialog mit den Minderheiten von der Seiten der polnischen Regierung. Unsere Sitze in dem gemeinsamen Ausschuss der Regierung und der Minderheiten lassen wir auch ruhen, denn ein Gespräch auf Augenhöhe ist bei der andauernden Diskriminierung nicht möglich(...).

Am 10. September 2022 haben wir in der Jahrhunderthalle in Breslau zum 7. Mal das Kulturfestival der deutschen Minderheit gefeiert. Tausende von Menschen, die dabei waren, sind für uns alle der beste Beweis dafür, dass man die

eigene Kultur und Sprache nie aufgeben darf, denn es ist nicht nur ein Schatz von gestern aber vor allen auch ein Schatz von morgen, den wir in der Gegenwart pflegen und beschützen müssen. (...)

Am 11. September 2022 folgte dann in Opoln mit der Eröffnung des Dokumentations- und Ausstellungszentrums der Deutschen in Polen ein weiterer Highlight für uns Deutsche in Polen. Ein kleines Zentrum, dass schon jetzt großes bewirkt. Denn unsere Geschichte wird auf einmal offen und zugänglich für verschiedene Altersgruppen dargestellt und leistet somit einen großen Beitrag zu der Verständigung zwischen Deutschen und Polen und dieses gerade jetzt in einer sehr politisch angespannten Zeit.

Symposium o dawnej granicy

W towarzyszącym konferencji koncercie wystąpili: Oskar Koziółek-Goetz, chór „Con Colore” oraz „Elara Classic Trio”.

W dniach 19–21 maja odbyła się na Górze św. Anny konferencja pt. „Granica polsko-niemiecka w okresie międzywojennym”.

- VdG wróciło do tradycji łączenia zjazdu delegatów Związku Niemieckich Stowarzyszeń w Polsce z konferencją popularnonaukową – mówi dr Michał Matheja, prezes zarządu Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej – i zaprosiło nas do współpracy merytorycznej. Zaproponowaliśmy zajęcie się kwestią granicy polsko-niemieckiej w okresie międzywojennym, ponieważ był to temat przewodni dwóch naszych studiów badawczych. Jeden z nich nawiązywał do kwestii migracji transgranicznych w okresie międzywojennym na Górnym Śląsku. Zajmował się tym zespół Instytutu Śląskiego pod przewodnictwem dra Bernarda Linka.

- Drugi temat dotyczył granicy polsko-niemieckiej na Pomorzu. Interdyscyplinarny zespół Instytutu Kaszubskiego zajmował się przede wszystkim wspólnymi śladami po dawnej granicy. Badał, na ile ten temat jest obecny w muzeach regionalnych, a także w głowach współczesnych mieszkańców tamtych terenów – dodaje dr Matheja.

W konferencji brali udział delegaci na zebranie roczne VdG, którzy często właśnie z dawnych terenów przygranicznych – ze Śląska i z Pomorza przyjechali.

- Oprócz partnerów realizujących te badania zaprosiliśmy także panią prof. Dagmarę Jajeśniak-Quast z Viadriny – dodaje Michał Matheja. – Przeprowadzała ona ze swoimi studentami projekt „Zapomniana granica polsko-niemiecka?”, poszukując jej śladów architektury, infrastruktury

i w świadomości ludzi w wybranych miejscach od Górnego Śląska po Bałtyk. Ona wygłosiła referat wprowadzający.

Trzy kolejne referaty oparte były na badaniach Instytutu Śląskiego, zaś profesor Jens Boysen z Collegium Civitas opowiadał o aspektach związanych z obecnością na tej granicy oddziałów wojskowych. Zaś dr Magdalena Socha z Instytutu Kaszubskiego przedstawiła sprawozdanie z całego projektu badawczego oraz przybliżyła rozdział poświęcony obecności tematu granicy w muzeach na Pomorzu.

Dr Michał Matheja poinformował o badaniach prowadzonych obecnie przez Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej (jednym z nich jest sytuacja językowa mniejszości niemieckiej). Centrum przekazało wszystkim organizacjom mniejszości pisma z zaproszeniem do zgłaszania nowych tematów badawczych, by sama mniejszość miała wpływ na kierunki badań.

Konferencji towarzyszył wyjazd „na granicę”: do dawnego przejścia granicznego Ptakowice – Repty, do Źródła Młodości w Reptach, gdzie zostały wyeksponowane dawne kamienie graniczne, a także do kościoła św. Józefa w Zabrze.

W bazylice na Górze św. Anny mszę św. odprawił ks. dr Piotr Tarlinski, duszpasterz mniejszości narodowych. Po niej odbył się koncert. Wystąpili Młodzieżowy Chór „Con Colore” DFK Toszek oraz „Elara Classic Trio”. Solistą był Oskar Koziółek-Goetz.

W świątyni zabrzmiała muzyka Bacha, Dvořaka, Pachelbela, Händla i innych kompozytorów. Koncert zakończyła „Modlitwa o pokój” śląskiego kompozytora Norberta Blachy.

Delegaci na zjazd VdG uchwalili trzy rezolucje

Uczestnicy zebrania rocznego na Górze św. Anny zabrali głos w sprawie aktywnego udziału i świadomego wyboru w zbliżających się wyborach parlamentarnych, trwającego ograniczenia nauczania języka niemieckiego oraz wzmożonych działań na rzecz dzieci i młodzieży MN.

Przed nami wybory parlamentarne 2023, w których jako obywatele RP zobowiązani jesteśmy brać czynny udział, gdyż tylko aktywna postawa wyborcza daje nam wszystkim realną szansę na wybór właściwych reprezentantów do Sejmu i Senatu, a w konsekwencji kształt polskiego rządu i w szerszym kontekście obraz całej polskiej polityki. Z jednej strony to dla nas obywatelski obowiązek, ale co ważniejsze, jest to szansa na poprawę aktualnej sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce – czytamy w pierwszej z rezolucji (...)

Musimy być aktywni w czasie zbliżających się wyborów parlamentarnych – przypomnieli delegaci – czy

to w roli świadomego wyborcy, osoby włączającej się w kampanię wyborczą, czy w roli kandydata. Postawa i zaangażowanie każdego z nas ma ogromny wpływ na to, w jakim kierunku będzie zmierzać Polska, ale również Europa. To ostatecznie nasza decyzja przy urnie wyborczej i świadomy wybór ludzi o otwartych umysłach, potrafiących spojrzeć na otaczający nas świat szerzej i ponad narodowymi kompleksami daje nam szansę na tolerancyjną Polskę w środku Europy.

Niezwykle ważnym jest, aby nasz głos był oddany na kandydata, który będzie bronił i przestrzegał zasad państwa prawa oraz norm konstytucyjnych, gdyż tylko taka osoba będzie w stanie skutecznie działać na rzecz

dobra całego społeczeństwa, a w sposób szczególnie będzie gwarantem równości wobec prawa wszystkich obywateli, bez względu na narodowość czy pochodzenie. (...)

W dokumencie dotyczącym dyskryminacji uczniów chcących uczęszczać na lekcje niemieckiego jako języka mniejszości delegaci podkreślili, iż VdG wyraża swoje głębokie zaniepokojenie w związku z trwającym w dalszym ciągu ograniczeniem nauki języka niemieckiego jako języka mniejszości niemieckiej z 3 godzin do 1 godziny tygodniowo. Wydane w tej sprawie w dniu 4 lutego 2022 roku rozporządzenie, którego ograniczenia dotyczą wyłącznie MN, jest jawnym przykładem dyskryminacji, która nie tyl-

ko niesprawiedliwie traktuje dzieci mniejszości niemieckiej, ale także stanowi naruszenie Konstytucji RP oraz prawa do zachowania i rozwijania swojego języka i kultury.

Wyrażamy głęboki żal dotyczący faktu, że spotkania Ministra Nauki i Edukacji Przemysława Czarnka z przedstawicielami mniejszości niemieckiej nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, a obietnice pozostały jedynie pustymi słowami – napisali. – Apelujemy więc po raz kolejny do rządu Polski o zaprzestanie dyskryminacji obywateli Polski narodowości niemieckiej oraz do podjęcia działań na rzecz ochrony praw mniejszości niemieckiej w Polsce, w oparciu o zasady demokracji, równości i po-

Oni wiedzą o mniejszości najwięcej

Tak przedstawiają się wyniki Konkursu Wiedzy o Mniejszości Niemieckiej.

W PSP w Komprachciach odbył się Finał Konkursu Wiedzy o Mniejszości Niemieckiej. Uczniowie odpowiadali pisemnie na zamknięte i otwarte pytania. Chętni napisali także wypracowanie. Na etapie szkolnym w konkursie wystąpiło blisko 270 uczniów. 78 awansowało do finału.

Finałiści zostali podzieleni na dwie grupy wiekowe – klasy IV–VI oraz klasy VII–VIII (po 39 osób znalazło się w każdej z grup).

Komisja konkursowa postanowiła nagrodzić następujące osoby i szkoły:

W KATEGORII KLAS IV-VI

Wyniki indywidualne:

- **I miejsce:** Rozalia Giza – 24,5 pkt – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borkach Wielkich;
- **II miejsce:** Emilia Szczygł – 23,5 pkt – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borkach Wielkich;

Do konkursowego finału awansowało 78 osób.

- **III miejsce:** Michelle Kurz – 22 pkt – Zespół Szkolno-Przedszkolny Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Raszowej;
- **IV miejsce:** Nadia Mrozek – 19 pkt – Publiczna Szkoła Podstawowa w Cisku;
- **V miejsce:** Dominika Koczwar – 16,5 pkt – Zespół Szkolno-Przedszkolny Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Raszowej oraz ex aequo Emilia Wahl – 16,5 pkt – Publiczna Szkoła Podstawowa w Popielowie.

Wyniki szkół:

- **I miejsce:** Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borkach Wielkich
- **II miejsce:** Zespół Szkolno-Przedszkolny Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Raszowej
- **III miejsce:** Publiczna Szkoła Podstawowa w Cisku

W KATEGORII KLAS VII-VIII

Wyniki indywidualne:

- **I miejsce:** Julia Rataj – 23,5 pkt – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borkach Wielkich;
- **II miejsce:** Emilia Sklorz – 20,5 pkt – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krośnicy;
- **III miejsce:** Mateusz Ptak – 20 pkt – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borkach Wielkich;
- **IV miejsce:** Hanna Friedrich – 18,5 pkt – Zespół Szkolno-Przedszkolny Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Raszowej;

- **V miejsce:** Magdalena Nocoń – 18 pkt – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krośnicy.

Wyniki szkół:

- **I miejsce:** Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borkach Wielkich;
- **II miejsce:** Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krośnicy;
- **III miejsce:** Zespół Szkolno-Przedszkolny Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Raszowej.

WYPOWIEDZ PISEMNA

W kategorii **klas IV-VI** komisja postanowiła wyróżnić dwie uczennice: Paulinę Krafczyk z Publicznej Szkoły Podstawowej w Dobrodzieniu oraz Paulinę Kauczor ze Szkoły Podstawowej w Strzeleckach. W kategorii **klas VII-VIII** również przyznano dwa wyróżnienia dla: Ellen Polański z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Gogolinie oraz dla Zofii Weber z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 33 w Opolu.

Na zjazd VdG przyjechało na Górę św. Anny 31 reprezentantów mniejszości niemieckiej ze Śląska, z Warmii i Mazur oraz z Pomorza.

Fot. VdG

szanowania praw człowieka. Ochrona praw mniejszości narodowych i etnicznych to kluczowy element zarówno dla zachowania tożsamości mniejszości, jak i dla promowania wielokulturowości, dialogu międzykulturowego i budowy wspólnego przyszłego dla wszystkich obywateli kraju, niezależnie od ich narodowości czy języka używanego w życiu codziennym.

Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych chciałby wyrazić swoje podziękowania dla samorządów, które z własnych środków utrzymują nauczanie języka niemieckiego na dotychczasowym poziomie, dzięki czemu dzieci doświadczają jej w mniejszym zakresie.

Doceniamy, że w ten sposób utrzymujecie etaty nauczycieli germanistów dla których ograniczenie godzin nauki języka niemieckiego niejednokrotnie wiązało się z utratą zatrudnienia. Jest to istotny znak solidarności oraz protestu przeciwko nierównemu traktowaniu i tworzeniu podziałów w społeczeństwie podziałów, które w tym przypadku dotyczą ok. 55 tysięcy dzieci w Polsce.

W rezolucji dotyczącej zmożonych działań na rzecz dzieci i młodzieży delegaci zwracają uwagę, że młodzież ze środowiska MN jest naturalną częścią polskiego społeczeństwa, a nie tylko wiele konkurencyjnych możliwości zaangażowania się ale obser-

wuje również intensywnie negatywną atmosferę wokół „niemieckości”. Dlatego część z nich nie broni już swojej kultury i tożsamości przed światem zewnętrznym, a przeżywa ją w dialogu i wymianie ze społeczeństwem większościowym i innymi mniejszościami. Dlatego tym ważniejszym jest, aby mieć świadomość, jak wiele jest korzyści płynących z przyznawania się do przynależności do kultury mniejszościowej. Posługiwanie się dwoma językami, poruszanie się w dwóch kulturach jednocześnie stanowią nieocenione wartości dodane, które umożliwiają zrozumienie oraz budowanie mostu między polskim a niemieckim społeczeństwem.

W związku z powyższym VdG apeluje do wszystkich organizacji oraz członków MN o skupienie uwagi na młodzieży i aktywnym zaangażowaniu jej w życie społeczne i kulturalne mniejszości. Apelujemy o przyciąganie młodzieży w lokalne koła, włączanie ich na stanowiska funkcyjne oraz wyznaczanie osób do kontaktu z młodzieżą w naszych strukturach. Młodzi ludzie powinni być pełnoprawnymi uczestnikami życia społecznego i kulturalnego mniejszości niemieckiej.

Ponadto zachęcamy do przemyslenia i strategicz-

nego podejścia w celu zaplanowania stałej oferty skierowanej do dzieci i młodzieży. Dobra współpraca między Związkiem Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w RP a wszystkimi organizacjami mniejszości jest niezbędna. Apelujemy o współpracę i solidarność w przyciąganiu młodzieży oraz tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa młodych ludzi w naszych strukturach, a także o wzajemne dążenie do otwierania i zakładania nowych grup młodzieżowych, które będą mogły aktywnie działać i realizować własne projekty, a także między-pokoleniowe dla całej lokalnej społeczności MN i jej środowiska - twierdzą delegaci.

Mniejszość zadała pytania, partie milczą

Zarząd VdG wystosował 20 kwietnia, w związku ze zbliżającymi się wyborami parlamentarnymi, pytania do polskich partii politycznych.

Pytania dotyczyły kwestii ważnych dla MN. Mimo prośby o odesłanie odpowiedzi na pytania do 15 maja żadne z ugrupowań nie odpowiedziało.

- To świadczy o wyraźnym braku zainteresowania i zmusza do refleksji na które z ugrupowań warto głosować - zauważa na swej stronie VdG.

A oto pytania jakie mniejszość niemiecka zadała w kontekście ważnych kwestii dotyczących funkcjonowania mniejszości w demokratycznym państwie:

1. Jaki jest stosunek Państwa Partii do wielokulturowości i grup obywateli innej niż polskiej narodowości?

2. Jakie kroki podjęła by Państwa Partia w przy-

padku jeśli dowiedzieli by się Państwo o fakcie dyskryminowania obywateli ze względu na przynależność do mniejszości narodowych i etnicznych?

3. Co Państwa Partia robi lub zrobi z faktem, że od 1 września 2022 roku ponad 50 tys. dzieci, uczęszczających do polskich szkół jest dyskryminowanych poprzez ograniczenie im możliwości nauki języka niemieckiego jako ojczystego.

4. W Polsce od pewnego czasu posiadanie podwójnego obywatelstwa jest przeszkodą w wykonywaniu zawodu np. sędziego, prokuratora. Jakże powinny być działania rządu, aby zapewnić wszystkim obywatelom konstytucyjną równość wobec prawa?

5. Jakie znaczenie dla Państwa Partii mają dobre stosunki polsko-niemieckie i jakie inicjatywy zamierza Państwo podjąć wobec ich ochłodzenia?

6. Społeczności mniejszościowe mają wiele potrzeb w zakresie pielęgnowania kultury. Czy Państwa Partia jest za wspieraniem inicjatyw, które umacniałyby tożsamość kulturową? Stro- na mniejszościowa Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych od lat bezskutecznie postuluje o radykalne zwiększenie finansowania na ten cel. Jakże ewentualnie działania zamierza podjąć Państwa Partia, aby ten postulat mógł być zrealizowany i mogły powstać np. mniejszościowe instytucje kultury?

Fot. Wikipédia

Zarząd VdG chce pomóc członkom mniejszości w podjęciu decyzji o tym, na kogo głosować.

7. Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych została wprowadzona w 2005 roku. Od tamtego czasu nie była nowelizowana. Środowiska mniejszościowe postulowały o obniżenie progów procentowych dotyczących tablic dwujęzycznych i języka pomocniczego. Jaki jest Państwa stosunek do tych kwestii?

8. Polska ratyfikowała w 2009 r. Europejską Kartę Języków Regionalnych i Mniejszościowych, ale nie wdraża jej zapisów w życie. Jakże kroki podejmie

Państwa Partia w celu jej implementacji?

9. W ostatnim czasie mamy do czynienia z mocno podzielonym społeczeństwem oraz rosnącymi antagonizmami pomiędzy polityką samorządową i rządową. Czy Państwa zdaniem rola samorządów w Polsce powinna być wzmocniona czy osłabiona?

10. Jakże jest stanowisko Państwa Partii w sprawie zapisania podstawowych wartości polityki mniejszościowej na poziomie Unii Europejskiej?

Baśniowe noce z braćmi Grimm

W tym roku już po raz dziesiąty TSKN w czerwcu i w lipcu zaprasza chętne koła DFK do udziału w projekcie „Baśniowe Noce z Braćmi Grimm”. Około 400 dzieci w wieku od 6 do 10 lat będzie miało okazję zostać oczarowanymi przez dwóch najsłynniejszych niemieckich kolekcjonerów i autorów baśni. Baśniowe Noce 2023 obracać się będą wokół historii „Muzykanci z Bremy”. Opowieść o przyjaźni i odwadze inspiruje dzieci i dorosłych na całym świecie już ponad 200 lat. W zabawny i nowoczesny sposób Towarzystwo chce przekazać ten skarb kulturowy naszym najmłodszym.

- Zapraszamy do wspólnej zabawy. Uwaga, tylko pierwsze 25 kół DFK może zostać gospodarzem tego nie lada wydarzenia - informują organizatorzy.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej <https://skgd.pl/dzialalnosc-kulturalno-oswiatowa/bajkowe-noce/> Szczerzeliwych informacji udziela pani Wioletta Skowronek (wioletta.skowronek@skgd.pl), tel. 77/40 21 073; +48 780 612 120.

Nabożeństwo ekumeniczne w Gogolinie

Koło DFK w Gogolinie i miejscowa parafia serdecznie zapraszają w sobotę, 3 czerwca o godzinie 16.00 do kościoła ewangelickiego w Gogolinie (ul Strzelecka 34) na dwujęzyczne ekumeniczne i międzywyznaniowe nabożeństwo w 800-lecie pierwszej wzmianki o „Gogolino”, co uważa się historyczny ślad początków miejscowości Gogolin.

Pierwsze nabożeństwo ekumeniczne w tym miejscu odbyło się w 2017 roku w związku z jubileuszem 500-lecia reformacji.

Po nabożeństwie planowana jest projekcja filmu „Mojeszowe dziedzictwo” - w ramach cyklu „Religie i wyznania Śląska Opolskiego” oraz spotkanie wszystkich przybyłych na placu przed kościołem. Dla każdego uczestnika organizatorzy przygotowali drobną pamiątkę.

Pielgrzymka mniejszości narodowych

Pielgrzymka mniejszości narodowych i etnicznych odbędzie się – zgodnie z wieloletnią tradycją – w pierwszą czwartą niedzielę, 4 czerwca na Górze św. Anny.

Wraz z biskupem opolskim będzie jej przewodniczył gość z Niemiec, ordynariusz Erfurtu, bp Ulrich Neymeyer.

Spotkanie rozpocznie się w Grocie Lurdzkiej o 10.00 godziną modlitwy i pamięci, a następnie o godz. 11.00 zostanie odprawiona uroczysta msza święta. Wszyscy członkowie mniejszości niemieckiej są zaproszeni do udziału w tym wydarzeniu

W imieniu Śląskiego Stowarzyszeni Samorządowego Związek Niemieckich Stowarzyszeń zaprasza także na tradycyjnie towarzyszący pielgrzymce mniejszości Przegląd Zespołów Dziecięcych i Młodzieżowych Mniejszości Niemieckiej Leśnica 2023. Przegląd odbędzie się w niedzielę, 4 czerwca 2023 r. w namiocie festynowym ustawionym obok Domu Pielgrzymy.

Współorganizatorem przeglądu jest Leśnicki Ośrodek Kultury i Rekreacji w Leśnicy.

Jubileusz niemieckich studentów

W dniach 18-21 maja członkowie Związku Studentów Niemieckich w Polsce z siedzibą w Opolu (VdH Oppeln) świętowali 20-lecie działalności. Przybyło ponad 70 gości z Polski i z Niemiec.

Kilkudniowemu świętowaniu sprzyjał niemiecki „długi weekend” związany z czwartkową uroczystością Wniebowstąpienia Pańskiego, która nad Renem jest dniem wolnym od pracy. Właśnie w czwartek uczestnicy uroczystości zwiedzali – z przewodnikiem po niemiecku – Wrocław. W piątek wybrali się do Mosznej i Głogówka, zaś w sobotę poznawali Opole (byli m.in. w centrum i na Wieży Piastowskiej), odwiedzili także Centrum Wystawienniczo-Dokumentacyjne Niemców w Polsce.

Szczytowym punktem obchodów były przeprowadzone zgodnie z tradycją korporacji akademickiej piątkowy bal (Festball) w opolskim kasynie polijnym oraz sobotni uroczysty komers (Festkomers). Rozpoczął się on

Efektowne stroje zarządu to jedna z tradycji VdH.

oficjalnym wejściem do Sali członków zarządu (Chargia) ubranych w tradycyjne stroje (Chargenwichse).

W uroczystościach uczestniczyło ponad 70 osób z bliska i z daleka. Byli wśród nich m.in. Christopher Skibbe, jeden

z założycieli i członek VdH Oppeln, główny mówca sobotniego komersu, dr Claus Thies z organizacji Brücke Oberschlesien wspierającej działalność VdH i Rafał Bartek, lider mniejszości niemieckiej w regionie i w Polsce.

Jak wiele korporacji akademickich VdH Oppeln zrzesza zarówno osoby obecnie studiujące (członkowie zwyczajni), jak i tych, którzy studia już zakończyli (członkowie nadzwyczajni). Tych pierwszych jest obecnie pięćdziesiąt, tych drugich,

także mieszkających za granicą około czterdziestu. Do korporacji należą zarówno panie, jak i panowie.

– VdH Oppeln nawiązuje do sięgającej XIX stulecia tradycji niemieckich organizacji studenckich działających na terenie Polski – mówi członkini VdH Sylwia Michala. – Funkcjonowały one m.in. w Warszawie, Krakowie, Lwowie i w Poznaniu. W obchodach naszego dwudziestolecia uczestniczył syn jednego z członków przedwojennego VdH Krakau Jürgen-Friedrich Papke.

– Na co dzień VdH realizuje program ustalony na poszczególne semestry. W jego ramach odbywają się m.in. wydarzenia naukowe i kulturalne, wygłaszane są referaty i organizowane są spotkania z ciekawymi osobistościami – dodaje Sylwia Michala.

Markus Meckel gościł w Opolu

Pastor ewangelicki, członek opozycji w NRD, współzałożyciel Partii Socjaldemokratycznej w tym kraju i jego ostatni minister spraw zagranicznych spotkał się z czytelnikami w Centrum Wystawienniczo-Dokumentacyjnym Niemców w Polsce.

Gość z Niemiec promował polski przekład swojej książki „Osobista historia wolności. Wspomnienia”.

– Ta książka jest moją historią w NRD do 1990 roku – powiedział reporterowi „Heimatu” Markus

Meckel. – I to nie jest ponura książka. Musimy pamiętać, że historia wschodnich Niemiec, takich, jakie były, jest częścią dziejów Niemiec. Opowiadałem w niej m.in. o moim ojcu, który w 1949 roku wrócił po czterech i pół roku w sowieckim łagrze. Były oficer został pacyfistą i choć znał Rosjan aż nadto dobrze, zdecydował się pracować na Wschodzie. Osiedził w małej wiosce między Berlinem a Frankfurtem nad Odrą, gdzie się urodziłem. Pozostawał sobą we wrogim otoczeniu. Stał się dla dobra ludzi ko-

rzystać z tego, że Kościół ewangelicki w NRD cieszył się stosunkowo dużą samodzielnością. Utrzymy-

waliśmy kontakty z Polską. W naszym domu gościł często ewangelicki biskup z Warszawy.

– W przeciętnej świadomości komunistyczna partia SED zburzyła mur, a Helmut Kohl dokonał zjednoczenia Niemiec – dodał Meckel. – To jest obraz fałszywy. Po zburzeniu muru miał miejsce w NRD okrągły stół, i po tym fakcie powstała w NRD partia socjaldemokratyczna. NRD była częścią procesu, który miał miejsce także w Polsce czy na Węgrzech. Prawie pół roku po zburzeniu muru miały miejsce

wolne wybory. Zjednoczyły się dwa kraje demokratyczne.

Pod koniec spotkania prowadzący je dr Rudolf Urban, redaktor naczelny tygodnika Wochenblatt.pl zapytał o sytuację mniejszości narodowych w Unii Europejskiej. Markus Meckel ocenił, że Bruksela powinna powołać komisarza, którego zadaniem byłaby troska o przestrzeganie we wszystkich państwach UE tych praw mniejszości, które zostały wpisane w prawodawstwo Unii Europejskiej.

Mniejszość pożegnała Jerzego Szteligę

W pogrzebie byłego posła SLD na Sejm i jednego z twórców ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych uczestniczyli obecny lider MN Rafał Bartek i były przewodniczący TSKN i poseł Henryk Kroll.

Obaj reprezentanci MN zabrali głos w kaplicy cmentarza w Opolu-Półwsi.

Rafał Bartek w imieniu mniejszości niemieckiej podziękował Jerzemu Szteligę za odwagę, jaką się wykazał – jako poseł tej ziemi – w roku 2005 i wcześniej, kiedy powstawał zarys ustawy

o mniejszościach narodowych i etnicznych. – Ustawa weszła do kanonu i stała się oczywistością. Ale wówczas wcale oczywistością nie była. Pytaliśmy ówczesnych posłów mniejszości, kiedy ta ustawa będzie gotowa. Powstawała 15 lat. I zaistniała dzięki takim ludziom, jak Jerzy Szteliga – mówił. – Za to dzieło niezmiernie istotne z punktu widzenia demokracji w naszym państwie chciałbym mu dziś podziękować.

– Graliśmy z posłem Szteligą w różnych drużynach, ale potrafiliśmy się wzajemnie

Umieliśmy działać razem dla dobra wspólnego – mówił Henryk Kroll.

szanować – wspominał Henryk Kroll. – Mogliśmy być nawet przyjaciółmi. Dzisiaj to byłoby niemożliwe. Dzisiaj to polityce są tylko wrogowie. Tylko czy wrogowie potrafia budować państwo? Myślę z Jurkiem Szteligą byli bardzo blisko, w tych samych komisjach sejmowych. Także w Komisji Konstytucyjnej. Czy dziś udałoby się uchwalić konstytucję, wejść do NATO, do Unii Europejskiej? Myślę, że nie. A wtedy można było. Bo wtedy, grając w różnych drużynach – umieliśmy działać dla dobra wspólnego i dla dobra państwa.

HEIMAT

MAŁA
OJCZYŻNA

Dodatek finansowany ze środków Mniejszości Niemieckiej będących w dyspozycji Fundacji Rozwoju Śląska pochodzących z wcześniejszych dotacji Rządu Niemieckiego.

Diese Beilage wurde finanziert aus Mitteln der Deutschen Minderheit, die der Stiftung für die Entwicklung Schlesiens zur Verfügung stehen und aus den früheren Zuwendungen der deutschen Regierung stammen.

 Fundacja Rozwoju Śląska
Stiftung für die Entwicklung Schlesiens